

Brüsszel, 2020.5.13.
COM(2020) 550 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Turizmus és közlekedés 2020-ban és azon túl

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Turizmus és közlekedés 2020-ban és azon túl

I. BEVEZETÉS

A Covid19-válság utóbbi hónapjai súlyosan érintették a fertőzötteket és családjukat, és pénzügyi nehézségekbe sodorták a vállalkozásokat, a vállalkozókat és a munkaeerőt. A válság azonban nemcsak tőlük, hanem szinte mindenkitől áldozatokat követelt. Különösen az első vonalban küzdő egészségügyi dolgozók, illetve a fizikai elkülönítés intenzívebb formái által érintettek éltek át nehéz időket.

Ha megfelelő, biztonságos és összehangolt módon kezeljük a válságot, a következő hónapok lehetőséget biztosíthatnak az európai polgároknak arra, hogy akár saját uniós országukban, akár valamelyik szomszédos tagállamba ellátogatva végre hozzájussanak a várva várt pihenéshez, kikapcsolódáshoz és friss levegőhöz, valamint hogy újra találkozzanak barátaikkal és családjukkal. Sokakban éppen ez a gondolat tartotta a lelket, ugyanakkor az emberek arról is szeretnének meggyőződni, hogy lesznek látogatható szállodák, kempingek, éttermek bárok és kávéházak, igénybe vehető túrautak, vízpartok és kerékpárutak, megtekinthető kulturális látványosságok, valamint hogy a közlekedési eszközökkel korlátozás nélkül el is lehet oda jutni. Mindenekelőtt azonban arról szeretnének megbizonyosodni, hogy minden szereplő megtett minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy a turistákat a lehető legkisebb fertőzésveszély fenyegetse.

Az elkövetkező hónapok nem mehetnek veszendőbe Európa élénk turisztikai ökoszisztémája számára, amely számos területet foglal magában; ide sorolhatók például az utazási és a közlekedési ágazat, a szállóvendég-fogadás, az éttermi szolgáltatások, a vízhez kapcsolódó és az egyéb szabadidős tevékenységek, a kultúra és a természet. Közvetlenül, illetve közvetve közel 10 %-kal járul hozzá az EU GDP-jéhez, és az EU-t a világ első számú turisztikai célpontjává tette: az EU-ba 2018-ban 563 millió külföldi turista érkezett, és az uniós ágazat bevétele a globális bevételek 30 %-át tette ki.¹

A turizmus számos tagállam, európai régió és város számára a gazdaság és a társadalom szövetének nélkülözhetetlen része. Sőt, munkahelyeket és jövedelmet biztosít, amelyek gyakran olyan régiókban összpontosulnak, ahol nincs alternatív foglalkoztatási lehetőség, és ahol alacsony képzettségű munkavállalók képezik a munkaeerőt. Ezt az ökoszisztémát azonban keményen sújtotta a válság. Az Idegenforgalmi Világszervezet (UNWTO) előrejelzése szerint a nemzetközi turizmus az előző évhez képest 60-80 %-kal fog zuhanni, ami világszerte 840 milliárd és 1 100 milliárd EUR közötti exportbevétel-kiesést jelent. Márpedig az elkövetkező hónapok létfontosságúak: az EU lakosai egy átlagos nyári szezonban (június-augusztus) 385 millió turistautat tesznek meg és 190 milliárd EUR-t költenek.²

¹ Idegenforgalmi Világszervezet (UNWTO).

² Eurostat – A szálláshelyekre érkező vendégek száma – havi adatok (2019)

Ez a közlemény és az azt kísérő kezdeményezések **összehangolt keretet hoznak létre annak érdekében, hogy fokozatosan e nyártól, majd a következő télen és azon túl is Európa egésze élvezhesse a nyugodt és mindenekelőtt biztonságos turisztikai idény előnyeit.** Ennek során a kezdeményezéscsomag arra is törekszik, hogy a jövő nemzedékei számára megszilárdítsa értékes turisztikai ökoszisztémánk fenntarthatóságát.

Fő célja segítséget nyújtani a tagállamoknak abban, hogy a kijárási korlátozások feloldása, valamint a vállalkozások, a munka és a társadalmi élet újraindítása a járványügyi és népegészségügyi kritériumokkal összhangban történjen.

A koronavírus megfékezésére irányuló intézkedések megszüntetésére irányuló közös európai ütemtervre³ építve ez az összehangolt keret közös, objektív és megkülönböztetésmentes elveken, kritériumokon és ajánlásokon alapul, és iránymutatást ad a tagállamoknak, az illetékes hatóságoknak, az ágazati testületeknek, a gazdasági szereplőknek és a polgároknak a kijárási korlátozások feloldásának megszüntetésére irányuló folyamat következő lépéseivel kapcsolatban.

Az intézkedések túl gyors megszüntetése azonban ahhoz vezethet, hogy a fertőzések száma hirtelen újból emelkedni kezd. Amíg nem áll rendelkezésre oltóanyag vagy kezelés, az utazás és a turizmus szükségességét és előnyeit mérlegelni kell a vírus terjedésének megkönnyítésével és a fertőzőes esetek újbóli felbukkanásával járó kockázatok fényében, amelyek szükségessé tehetik a kijárási korlátozások ismételt bevezetését. Ezért minden szinten – az uniós és a nemzeti szinttől kezdve egészen az egyes létesítményekig, a közlekedési szolgáltatókig és az idegenforgalmi ágazat más szegmenseiig – készülségi terveket kell kidolgozni azért, hogy egyértelmű kritériumok alapján gyorsan és összehangoltan lehessen megfelelő intézkedéseket hozni.

E közleményt egy csomag kíséri, amely biztosítékokat és egyértelmű tájékoztatást nyújt a lakosság számára, valamint kijelöli a turizmus és a közlekedés fellendüléséhez vezető utat, így biztosítva, hogy az EU megőrizze vezető szerepét a fenntartható és innovatív turizmusban.

A csomag iránymutatásokat és ajánlásokat tartalmaz a következők érdekében:

- a korlátok nélküli szabad mozgás visszaállítása és a belső határok újbóli megnyitása: iránymutatás a szabad mozgás visszaállításáról és a belső határellenőrzések megszüntetéséről,
- a közlekedés és az összeköttetések biztonságos helyreállítása: iránymutatás a közlekedésről,
- a turisztikai szolgáltatások biztonságos újraindítása: útmutatás a turizmusról, különös tekintettel a vendéglátásra,
- a likviditáshiány kezelése és a fogyasztói bizalom helyreállítása: ajánlás az utalványokról.

II. AZ UTAZÁS LEHETŐSÉGÉNEK, BIZTONSÁGOSSÁGÁNAK ÉS A BIZTONSÁGOSSÁGBA VETETT BIZALOMNAK A HELYREÁLLÍTÁSA

³ A COVID19-járvány megfékezésére irányuló intézkedések fokozatos megszüntetését célzó közös európai ütemterv, HL C 126., 2020.4.17.

Sok európai szeretne valahova elvonulni és a nyári hónapokban szünetet tartani, ugyanakkor biztos akar lenni abban is, hogy biztonságos körülmények között utazhat és töltheti szabadságát.

a) A korlátok nélküli szabad mozgás visszaállítása és a belső határok újbóli megnyitása

A világvjárvány kezdete óta gyakorlatilag valamennyi tagállam korlátozásokat vezetett be a nem alapvető fontosságú utazások tekintetében, amelyeket gyakran a határokat átlépő utazók karanténban tartására vonatkozó előírások egészítenek ki. Az EU külső határai zárva vannak a nem alapvető fontosságú utazások előtt, és számos tagállam ideiglenesen visszaállította a belső határellenőrzést. Ennek következtében hirtelen több millió európai polgár képtelen volt munkavállalás, illetve oktatás céljából vagy magáncélból utazni⁴, és így sokan hónapokra elszakadtak családjuktól és barátaiktól.

Az európai turizmus létfeltétele, hogy az európai polgárok EU-szerte szabadon mozoghassak.

A Bizottság által e csomag részeként elfogadott, „Út a szabad mozgás helyreállítására és a belső határellenőrzések megszüntetésére vonatkozó, fokozatos és összehangolt megközelítés kialakítása felé” című közlemény⁵ ajánlásokat fogalmaz meg a szabad mozgást érintő korlátozások és a belső határellenőrzés EU-szerte történő fokozatos megszüntetésével kapcsolatban. Rugalmas, szakaszos megközelítést javasol, amely szoros koordinációt tesz szükségessé a tagállamok és a Bizottság között azzal a céllal, hogy az EU-n belüli **korlátlan mozgásszabadság** biztosítása és a **schengeni térség integritásának helyreállítása** érdekében fokozatosan megszünjenek a határellenőrzések.

Ahogy a tagállamoknak sikerül visszazorítaniuk a vírus terjedését, a tagállamok hasonló általános kockázati besorolású más területeire vagy régióiba irányuló, illetve onnan eredő szabad mozgást érintő általános korlátozásokat olyan, célzottabb intézkedésekkel kell felváltani, amelyek kiegészítik a fizikai kontaktusok korlátozására irányuló intézkedéseket, valamint a gyanús esetek hatékony nyomon követését és tesztelését.

A közös európai ütemtervvel összhangban az EU-n belül először olyan területeken kell megszüntetni az utazási korlátozásokat, ahol hasonló járványügyi helyzet áll fenn, és ahol elegendő kórházi, tesztelési, felügyeleti és kontaktkövetési kapacitás áll rendelkezésre. Ezen túlmenően az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) a tagállamokkal és a Közös Kutatóközponttal együttműködésben gondoskodik a Covid19 terjedésének mértékét – szubnacionális szinten is – mutató térkép kidolgozásáról és naprakészen tartásáról. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy szolgáltatassanak adatokat annak érdekében, hogy ez a térkép teljes és naprakész legyen, és átlátható eszközként uniós szintű információkat biztosítson a hatóságoknak, a közlekedési szolgáltatóknak, a szolgáltatásnyújtóknak és az utazóknak.

A szabad mozgásra vonatkozó korlátozások fokozatos feloldása és a belső határellenőrzés megszüntetése érdekében gondoskodni kell az arányosságról és az uniós polgárok közötti megkülönböztetésmentességről. Amennyiben egy tagállam feloldja a valamely másik tagállam bizonyos régióiba vagy területeire irányuló, vagy

⁴ Az UNWTO szerint „A turizmus azon személyek tevékenységeit foglalja magában, akik a szokásos környezetükön kívüli helyszínekre utaznak és ott legfeljebb egy éven keresztül tartózkodnak szabadidős, üzleti vagy egyéb célból.”

⁵ C(2020) 3250.

onnan eredő utazásra vonatkozóan járványügyi okokból bevezetett korlátozásait, az intézkedést hátrányos megkülönböztetés nélkül kell alkalmazni az e területeken tartózkodó valamennyi személyre, függetlenül attól, hogy e személyek az érintett tagállam állampolgárai-e⁶, továbbá a feloldásnak az Unió valamennyi hasonló járványügyi helyzetben lévő területére vonatkozni kell. Tehát az átlagpolgárok számára egyértelművé kell tenni, hová utazhatnak, hogy tudjanak előre tervezni.

A Bizottság iránymutatást ad a tagállamoknak, hogy fokozatosan, lépésről lépésre és összehangoltan szüntessék meg a szabad mozgásra vonatkozó korlátozásokat és a belső határellenőrzést.

Ezt a folyamatot továbbra is megkönnyíti az információk és a bevált gyakorlatok cseréje a Bizottság és a tagállamok között, többek között a „Covid19 Koordinációs Csoport – Belügyek” keretében.

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy szolgáltatassanak adatokat az ECDC-nek annak érdekében, hogy a Covid19 szubnacionális szintű terjedésének mértékét mutató térkép teljes és folyamatosan naprakész legyen.

b) A biztonságos közlekedés helyreállítása

A „**COVID-19: Iránymutatás a közlekedési szolgáltatások és összeköttetések fokozatos helyreállításáról**” című közleménnyel⁷ a Bizottság egy elvi keret alapján és egy közös eszköztár igénybevételével nyújt iránymutatást.

Ez elő fogja segíteni, hogy Unió-szerte következetes és közérthető módon induljanak újra a különféle közlekedési szolgáltatások, a következőknek köszönhetően: olyan, összehangolt és kockázatalapú intézkedések meghozatala, amelyek megkülönböztetésmentesek és arányosak, és amelyek alkalmazási körüket és időtartamukat tekintve nem lépik túl a népegészség védelméhez szükséges mértéket; általános tilalmak helyett célzott intézkedések meghozatala; a személyi közlekedésre vonatkozó korlátozások megszüntetése; valamint a közösségi közlekedés biztonságosabb módjainak bővítése.

A Bizottság törekedni fog arra, hogy a tagállami intézkedések határokon és régiókon átívelő módon összeegyeztethetők, összehangoltak és kölcsönösen elfogadottak legyenek. Ez nagyobb szabadságot, biztonságot és biztonságérzetet fog nyújtani az embereknek az utazáshoz.

Ezek az iránymutatások kitérnek arra is, hogy miként lehet megvédeni a közlekedési dolgozók és az utazók egészségét, illetve hogyan lehet a lehető legkisebbre csökkenteni a fertőzések kockázatát a közlekedési csomópontokban és a közlekedésben használt valamennyi típusú járműben. Figyelembe véve a járványügyi körülmények alakulását és a változó összeköttetési igényeket, a tagállamoknak proaktívan ki kell igazítaniuk az intézkedéseket, hogy az egyéb gazdasági tevékenységekkel – például a turizmussal – kapcsolatban biztosítsák a megfelelő egyensúlyt egyfelől a népegészség-védelem, másfelől pedig a közlekedési szolgáltatások helyreállítása között. Ezenkívül az Európai

⁶ A veszélyeztetett csoportokra alkalmazandó különleges intézkedésekre is figyelemmel.

⁷ C(2020) 3139.

Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség (EU-OSHA) megjelentetett egy dokumentumot⁸ a munkahelyekre való visszatérésre vonatkozó általános munkahelyi és egészségvédelmi intézkedésekről.

A Bizottság iránymutatást ad a tagállamoknak annak érdekében, hogy összehangolt módon, fokozatosan helyreállíthassák a közlekedési szolgáltatásokat és összeköttetéseket.

c) A turisztikai szolgáltatások újraindítása a lehető legkisebbre csökkentett egészségügyi kockázatokkal

A „COVID-19: Uniós iránymutatás a turisztikai szolgáltatások fokozatos újraindításáról, valamint a szálláshelyek és vendéglátóipari létesítmények egészségügyi protokolljáról” című közleményében⁹ a Bizottság meghatározza azokat az elveket, amelyek útmutatóként szolgálnak a tagállamoknak az idegenforgalmi tevékenységek újraindításához és a vendéglátóipari létesítmények Covid19-cel kapcsolatos protokolljainak kidolgozásához, amelyek a lehető legkisebbre fogják csökkenteni a vendégek és a fogadó személyzet számára a fertőzés kockázatát.

Ez iránymutatás az ECDC szakvéleményén alapul, és célja a turisták és a munkaerő védelme, a tagállamokban bevezetett népegészségügyi szabályok és a fizikai kontaktusok korlátozására irányuló intézkedések betartása mellett. Ezeknek az intézkedéseknek a helyi egészségügyi helyzet alakulásának fényében rugalmasnak kell lenniük, valamint lehetővé kell tenniük a turisztikai szegmensek fokozatos újraindítását. Az iránymutatás minimumelvekre tesz javaslatot, amelyek ugyanakkor megfelelnek a szigorú egészségvédelmi és biztonsági követelményeknek, továbbá kiemeli annak fontosságát, hogy az utazók naprakész és könnyen hozzáférhető tájékoztatást kapjanak.

Ez annyit jelent, hogy világos és észszerű szabályok lesznek érvényben, amelyek lehetővé teszik, hogy az emberek biztonságos körülmények között:

- tartózkodjanak szállodákban, kempingekben, Bed and Breakfast szállásokon vagy egyéb turisztikai szálláshelyeken;
- fogyasszanak ételeket és italokat éttermekben, bárokban és kávézókban;
- menjenek tengerpartra és egyéb kültéri szabadidős területekre¹⁰.

A Bizottság iránymutatást ad a tagállamoknak, hogy fokozatosan újraindíthassák a turisztikai szolgáltatásokat és megfelelő egészségvédelmi és biztonsági protokollokat hajthassanak végre.

d) A digitális technológiák igénybevétele

⁸ COVID19: VISSZATÉRÉS A MUNKAHELYRE – A munkahelyek átalakítása és a munkavállalók védelme, <https://osha.europa.eu/hu/publications/covid-19-back-workplace-adapting-workplaces-and-protecting-workers/view>.

⁹ C(2020) 3251.

¹⁰ Beleértve a kültéri területeken megszervezett étel- és italfelszolgálást, az étkezdeket és a jachtkikötőket.

Az embereknek lehetőséget kell adni arra, hogy felelősségteljes magatartás révén meg tudják védeni magukat és másokat. Hozzá kell férniük – többek között digitális úton – a határokkal és az utazásokkal, a turisztikai szálláshelyekkel, valamint az úti céljuk helyszínén érvényes biztonsági és egészségügyi körülményekkel kapcsolatos információkhoz. Ezekre az információkra utazásuk megtervezésekor és a tényleges szabadságuk alatt is szükségük van. Azt is garantálni kell számukra, hogy a hatályos népegészségügyi és biztonsági szabályok azonos kritériumok szerint szülessenek a tagállamokban.

Az európaiak idén nyáron és az azt követő hónapokban valószínűleg belföldi és európai turisztikai célpontokat választanak. Hogy ne legyen kétségük afelől, hogy biztonságos körülmények között utazhatnak és tölthetik szabadságukat, könnyen hozzá kell férniük a határokon kialakult helyzettel, az utazási korlátozásokkal, az utazási tanácsokkal, a népegészségügyi és biztonsági intézkedésekkel, az egészségügyi problémák esetén igénybe vehető intézményekkel és a turisztikai szolgáltatásokkal kapcsolatos, valós idejű információkhoz. A Bizottság erre a célra külön honlapot fog létrehozni. Ott látható lesz egy olyan interaktív térkép, amely egybegyűjti a tagállamoktól, valamint a turisztikai és utazási ágazattól származó információkat.

A digitális technológiák és adatok értékes szerepet játszanak a pandémia leküzdésében. A mobilalkalmazások erősíthetnék a kontaktkövetési stratégiákat, és segítséget nyújthatnának a népegészségügyi hatóságoknak a vírus terjedésének nyomon követésében és megfékezésében. A mesterséges intelligencia és a robotika szintén segíthet a közösségi kontaktusok korlátozásának az adatvédelmi jogszabályokkal összhangban történő nyomon követésében, illetve a fertőtlenítés megkönnyítésében, különösen azokon a helyeken, ahol rendszeres a turisztikai forgalom. A Bizottság a digitális innovációs központokon keresztül célzott támogatást fog nyújtani a helyi turisztikai vállalkozásoknak, hogy segítse őket az idegenforgalmi idény új realitásaihoz (ilyenek például a fertőtlenítésre és tisztításra szolgáló robotok, a tömegkezelési módszerek, az intelligens helyfoglalási rendszerek stb.) való alkalmazkodásban, ideértve a digitális technológiák turizmusban történő alkalmazásával kapcsolatos hackathont¹¹ is.

Ezek a technológiák egyúttal azt is lehetővé tehetik, hogy a polgárok a fizikai kontaktusok korlátozására érdekében saját kezdeményezésre hatékony és célzottabb lépéseket tegyenek. Ezek az alkalmazások különösen fontosak a járvány megfékezésére irányuló intézkedések visszavonásának szakaszában, amikor a fertőzés kockázata növekszik, ahogy egyre többen kerülnek kapcsolatba egymással.

Ahogy az EU-ban újraindul az utazás, a hatóságok, az ingázók, az üzleti utazók és a turisták előnyükre használhatják a kontaktkövető alkalmazásokat, tiszteletben tartva ugyanakkor a magánélet védelmére vonatkozó követelményeket és az adatvédelmi szabályokat, valamint azt, hogy az ilyen alkalmazások használata önkéntes alapú. Ehhez nélkülözhetetlen az interoperabilitás, hogy a felhasználókat az alkalmazás attól függetlenül figyelmeztesse, hogy hol tartózkodnak Európában. A Bizottság és a tagállamok már dolgoznak ennek lehetővé tételén: ma közzétételre kerül az interoperabilitási elvekről szóló protokoll, amelyet a tagállamok az e-egészségügyi hálózaton keresztül, a Bizottság támogatásával dolgoztak ki.

A vállalkozások és a kormányok digitális megoldásokat is felhasználhatnak a turisztikai

---

¹¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-innovation-hubs>

forgalom tervezésére és kezelésére, például a következők tekintetében: egy adott régióban töltött vendégéjszakák maximális száma, a kulturális és örökségvédelmi helyszínek látogatóinak maximális száma, valamint a múzeumlátogatók, illetve éttermi vendégek érkezésének időbeli ütemezése.

A Bizottság és a tagállamok a kontaktkövetés támogatása érdekében továbbfejlesztik a mobilalkalmazásokra vonatkozó európai interoperabilitási keretet.

A Bizottság külön weboldalt hoz létre, amelyen látható lesz egy turizmussal kapcsolatos, valós idejű információkat egybegyűjtő térkép is.

A Bizottság támogatni fogja azokat az adatvédelmi jogszabályokkal összhangban álló innovatív megoldásokat, amelyek a mesterséges intelligencia és a robotika igénybevételével veszik fel a harcot Covid19-pandémiával, illetve nyújtanak segítséget a turisztikai vállalkozásoknak ahhoz, hogy képesek legyenek megbirkózni az új realitásokkal.

e) Az utasok jogainak védelme

Az utasoknak nem mindig térítik meg közvetlenül a törölt közlekedési és utazási szolgáltatásokért kifizetett pénzt. Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy lemondási díjjal sújtják őket olyan turisztikai szolgáltatások tekintetében, amelyeket nem volt módjuk igénybe venni. Éppen ezért fontos, hogy az utazók megbízható információkhoz jussanak, valamint hatékony segítségnyújtó és vitarendezési testületekhez fordulhassanak.

Az Unióban lakóhellyel rendelkező fogyasztók térítésmentesen igénybe vehetik az Európai Fogyasztói Központok segítségét, amikor egy másik uniós országban foglalnak nyaralást. Az utóbbi hetekben drámai mértékben megugrott a fogyasztók számára külföldi vásárlásaikkal kapcsolatban segítséget nyújtó Európai Fogyasztói Központokba beérkező információkérések száma (2020 áprilisának utolsó hetében több mint 5000 ilyen megkeresés érkezett¹²). A nemzeti vitarendezési testületek is észlelték, hogy növekedett a turizmussal összefüggő viták száma.

A jelenlegi helyzetben az utazásfoglalási eljárások átláthatósága különösen fontos a jövőbeli utazások ösztönzéséhez és a tisztességes kereskedelmi gyakorlatok biztosításához annak érdekében, hogy egyetlen gazdasági szereplő se jusson indokolatlan előnyökhöz félrevezető állításokkal, például hamisan arra hivatkozva, hogy bizonyos területek iránt nagy a kereslet. A Bizottság által koordinált fogyasztóvédelmi együttműködési hálózat párbeszédet folytat az online utazási platformokkal és az autókölcsönző vállalatokkal az online foglalások átláthatóságáról és méltányosságáról, és már megkereste őket az utazási korlátozásokkal kapcsolatos tájékoztatási igényekkel kapcsolatban.

A Bizottság segítséget nyújt az Európai Fogyasztói Központoknak abban, hogy

¹² Az Európai Fogyasztói Központok Hálózatának Covid19-cel kapcsolatos adatai itt találhatóak: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumers/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net_hu

A fogyasztói kérdések főként a légi személyszállításra, a szálláshely-szolgáltatásokra és a szervezett utazásokra vonatkoznak.

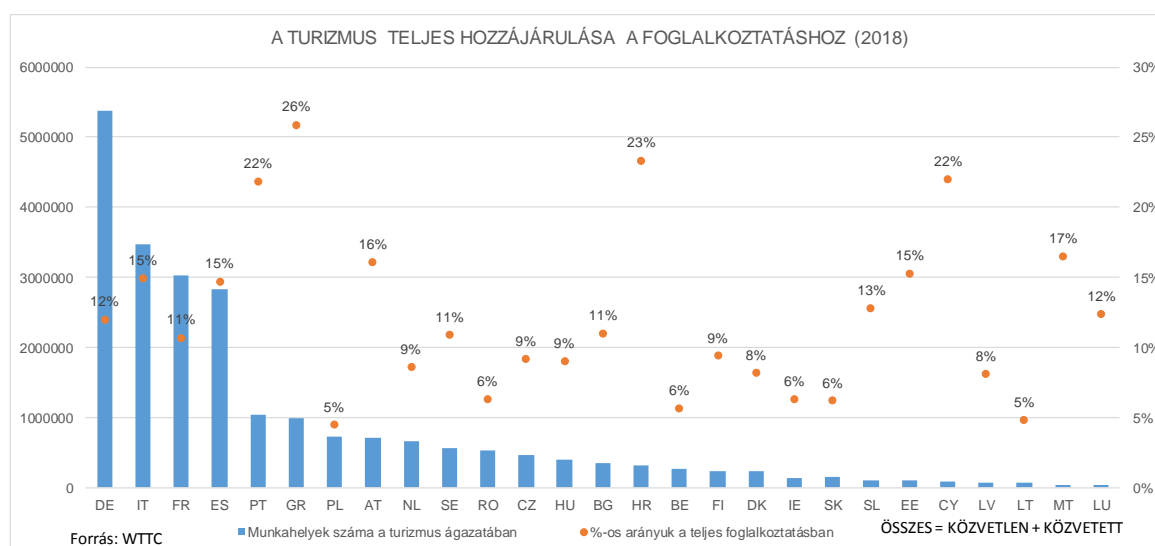

tanácsokat és információkat dolgozzanak ki a törölt szálláshelyekkel, az autóbérléssel és az egyéni szolgáltatásként foglalt eseményekkel kapcsolatban.¹³ A Bizottság mérlegelni fogja, hogy az Európai Fogyasztói Központok által nyújtott szolgáltatások miként terjeszthetők ki a harmadik országokban lakóhellyel rendelkező utazókra a harmadik országok hasonló szerveivel kialakított partnerségek keretében. A Bizottság ezenkívül támogatni fogja a kapacitásépítést az alternatív vitarendezési testületek esetében, amelyek segítik a fogyasztókat és a kereskedőket abban, hogy békés megoldást találjanak.

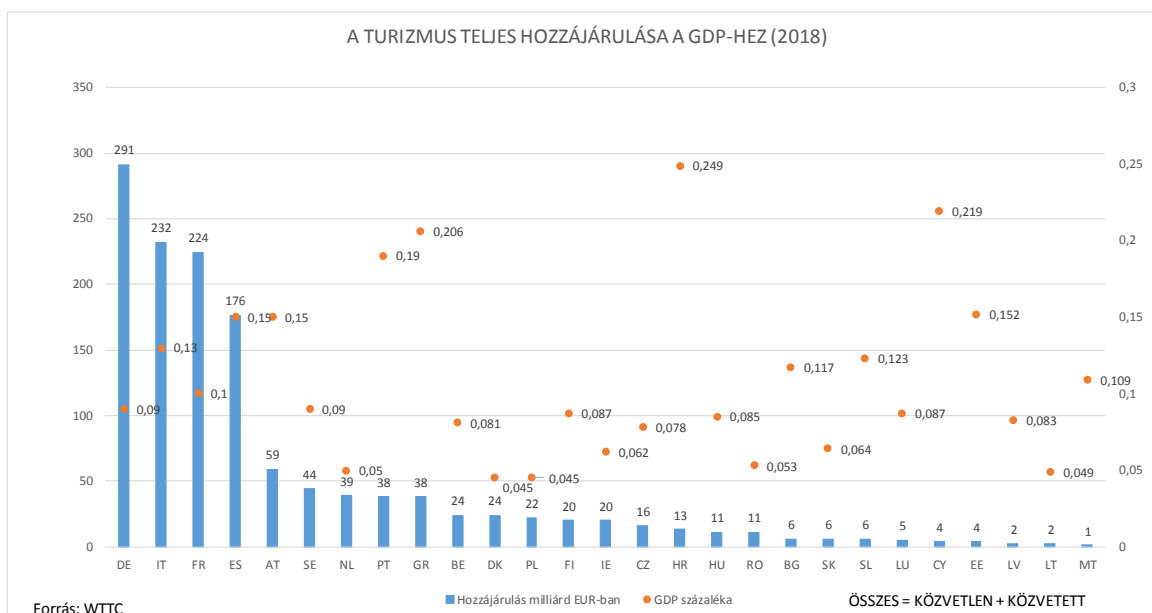
III. A TURIZMUS ÚJBÓLI FELLENDÍTÉSE

A fenti intézkedések megteremtik az emberek számára a biztonságos utazáshoz szükséges lehetőségeket és biztonságérzetet. Önmagukban azonban nem lesznek elegendők a sikeres nyári szezon biztosításához. Turisztikai ágazatunk nehéz helyzetben van, ezért meg kell találnunk a válságból való kilábaláshoz és a talpra álláshoz vezető utat.

a) A turizmus kritikus fontossága

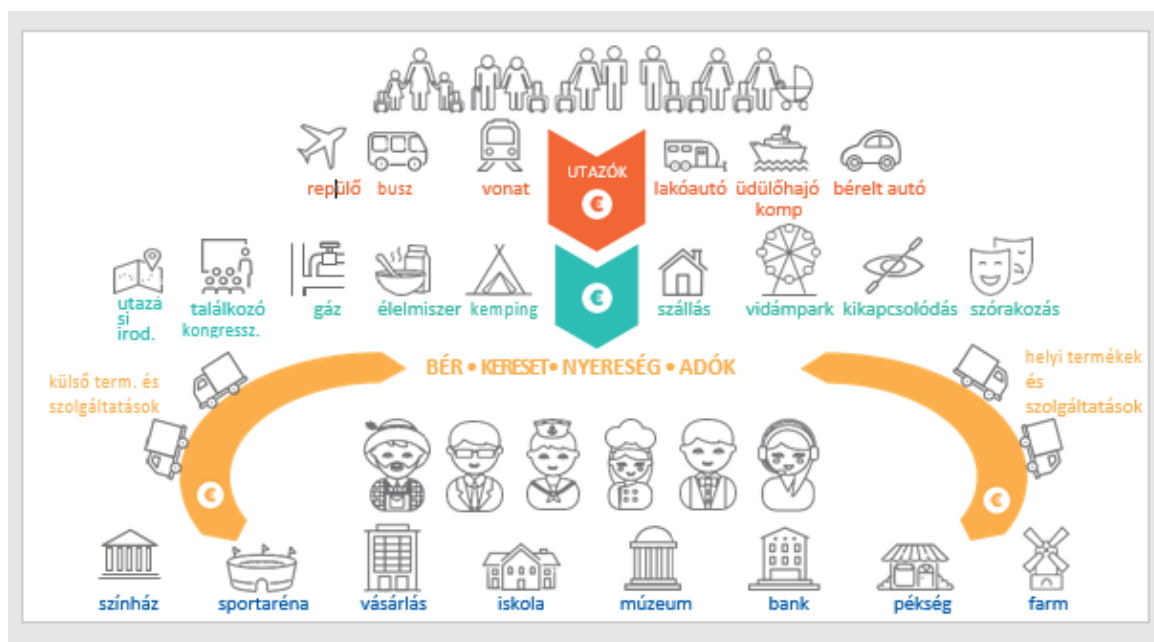
¹³ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumers/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net/faq-cancellations-individually-booked-accommodations-car-rental-and-events-due-covid-19_en

A turizmus az EU negyedik legnagyobb exportkategóriája, amelynek kedvező hatásai továbbgyűrűznek az európai gazdaság egészére: a turizmus által létrehozott 1 EUR hozzáadott érték további 56 cent hozzáadott értéket eredményez, közvetett hatást gyakorolva más iparágakra.

A turizmus egy sok szereplőből álló összetett ökoszisztéma, amely az offline és online információszolgáltatókat és egyéb szolgáltatókat (turisztikai irodák, digitális platformok, utazástechnológiai szolgáltatók), az utazási irodákat és az utazásszervezőket, a szállásadókat, a desztinációmenedzsment-szervezeteket, a látványosságokat és a személyszállítási tevékenységeket egyaránt felöleli. Ezenkívül a turizmus és a közlekedés a főbb iparágakra (például építőipar, repülőgépgyártás, hajógyártás) épül. A nagy multinacionális vállalatok mellett kisvállalkozások is működnek, az ágazatban a vállalkozások 90 %-a kkv. A turizmus számos különböző típusú területen és régióban játszik fontos szerepet, például a városközpontokban, szigeteken, part menti területeken, vidéki területeken, távoli területeken és az EU legkülső régióiban¹⁴.

¹⁴ Az EUMSZ 349. cikkében meghatározott legkülső régiók – 9 uniós régió az Atlanti-óceánon, az Indiai-óceánon, a Karib-térségben és Latin-Amerikában. Egy kivétellel valamennyi a turizmustól függő sziget. A Szerződés testre szabott uniós intézkedéseket ír elő e régiók támogatására.

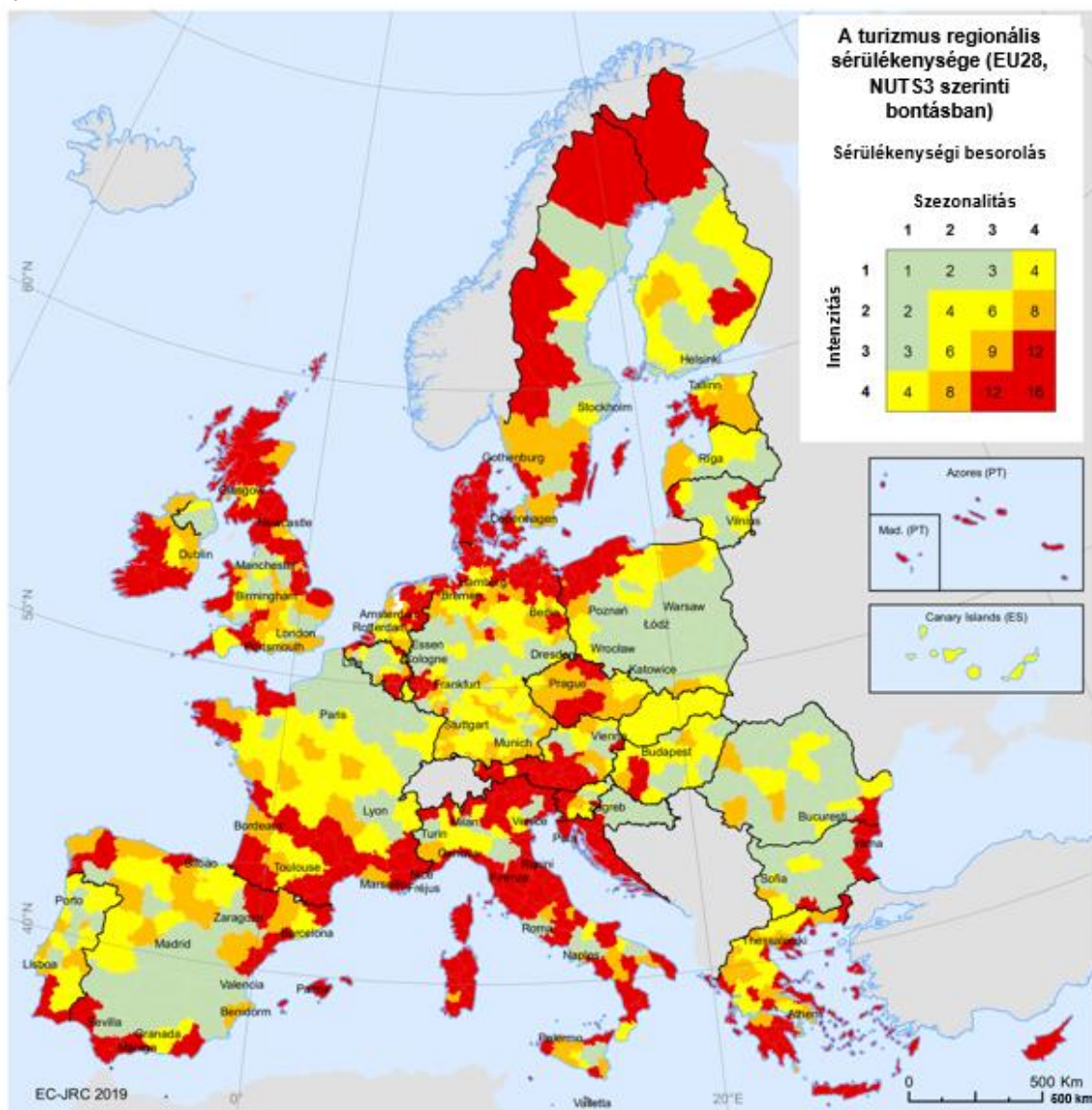

Forrás: WTTC

A turizmus számos tagállam gazdaságának a gerincét képezi (közülük négy a világ első számú úti céljai között van a külföldi turisták száma és a vendéglátásból származó bevételek tekintetében).¹⁵ Az európai régiók különböző mértékben függnek a turisztikai tevékenységektől. A turisztikai tevékenységektől, illetve a nemzetközi légi közlekedéstől való függésük miatt a válság komoly mértékben sújtja a szigeteket, a part menti régiókat és a legkülső régiókat. Hatása a vidéki területeken is erősen érződik e területek korlátozott összeköttetései és turizmustól való függősége következtében.

¹⁵ Franciaország, Spanyolország, Olaszország és Németország.

Regionális sebezhetőségi térkép. Forrás: JRC. A sebezhetőségi mutató egy szakértők által értékelt rangsor, amelyet két mutató (a turizmus intenzitása és a szezonális) figyelembevételével számítanak ki.

b) A válság hatásai

A világiárvány következtében példátlan nyomás nehezedik az uniós turisztikai ökoszisztémára. Az utazási és egyéb korlátozások 2020 első negyedében az Unióban és világszerte egyaránt a turizmus fokozatos leállításához vezettek. Az OECD becslései szerint a visszaesés mértéke az egészségügyi válság időtartamától és a válságból való kilábalás ütemétől függően 45 % és 70 % közé tehető.

A turisztikai vállalkozásokat **súlyos likviditási válság** sújtja. Az ágazati becslések szerint a bevételkiesés mértéke európai szinten a szállodák és az éttermek esetében mára elérte az 85 %-ot, az utazásszervezők és az utazási irodák, valamint a távolsági vasúti közlekedés esetében a 85 %-ot, az üdülési célú hajóutak és a légi közlekedés esetében pedig a 90 %-ot. Az uniós utazási és turisztikai ágazat arról számolt be, hogy az előző évek azonos időszakainak adataihoz képest a foglalások száma 60 % és 90 % közötti arányban csökkent. A válság a kkv-kra mérte a legsúlyosabb csapást, amelyek számára a megfelelő likviditás hiányában és a helyzet bizonytalansága miatt komoly küzdelmet jelent, hogy

képesek legyenek fennmaradni, finanszírozási forrásokhoz jutni, valamint megtartani az alkalmazottaikat és a tehetségeket.

Azonnali intézkedés és a turisztikai forgalom helyreállításáig tartó időszak áthidalását elősegítő sürgősségi finanszírozás nélkül sok vállalat csődbe mehet az elkövetkező hetekben vagy hónapokban.

Munkahelyek is veszélybe kerültek. A turizmus nagy mértékben támaszkodik az idején munkásokra és a határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatott munkavállalókra (23 %¹⁶), akik között sok a fiatal (a turizmusban foglalkoztatott munkavállalók 37 %-a 35 év alatti), a nő (59 %) és a más (uniós vagy nem uniós) országból származó személy (15 %)¹⁷. Ezek a többnyire alacsony képzettségű munkavállalók által betöltött munkahelyek gyakran olyan régiókban koncentrálódnak, ahol nincs alternatív foglalkoztatási lehetőség, és amelyek között számos olyan van, ahol a turizmus részesedése a teljes foglalkoztatáson belül 10 %-tól 50 %-ig terjed; ide tartoznak például egyes szigetek, valamint távoli és legkülső régiók. A turizmus felőli továbbá a szociális gazdaság szereplőinek számottevő részét is, és ezáltal hozzájárul a társadalmi befogadáshoz. A foglalkoztatás támogatása céljából hozott sürgős intézkedések hiányában a válság megközelítőleg 6 millió munkahely megszűnéséhez vezethet és még ennél is sokkal nagyobb számú ember megélhetését érintheti kedvezőtlenül a különböző tagállamokban, méghozzá főként a gazdaságilag legkiszolgáltatottabbak körében.

c) A likviditáshiány kezelése

Több tagállam is lépéseket tett már annak érdekében, hogy a 2020 márciusában elfogadott, állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret igénybevételével legfeljebb 800 000 EUR összegű közvetlen támogatásokat, illetve nagyon kedvező feltételek mellett nagyobb összegű hiteleket vagy garanciákat nyújtson, illetve bizonyos esetekben ellentételezést biztosítson a vállalkozásoknak a világjárvány következtében elszenvedett károkért.

Az EU 1 milliárd EUR-t bocsátott az Európai Beruházási Alap rendelkezésére garancia formájában, amely lehetővé teszi majd 8 milliárd EUR összegű hitelgarancia mozgósítását 100 000 uniós kkv – többek között a turisztikai ágazatban működő vállalkozások – megsegítése céljából.

A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés nagy fokú rugalmasságot kínál a tagállamoknak, lehetővé téve számukra, hogy kohéziós források átcsoportosítása révén azonnali likviditást biztosítsanak a turisztikai kkv-knak, és támogassák őket a 2020-as nyári/téli szezonra való felkészülésben. A kkv-k működő tőkéjének finanszírozása különösen a munkaerőköltségek, az anyagok és a működéshez szükséges inputok, a készletek és az általános költségek, valamint a bérleti és a közüzemi költségek fedezésére

---

¹⁶ Jelentős különbségek állnak fenn az Európai Unión belül (a turisztikai ágazatban a határozott idejű munkaszerződések aránya Máltán 5 %, míg Görögországban 45 %). Nagy eltérések mutatkoznak a turizmus ágazatának különböző szegmensei között is (a határozott időre szóló munkalehetőségek aránya a szálláshelyek esetében 27 %, az utazási irodák és az utazásszervezők esetében 12 %, a légi közlekedés esetében pedig 9 %). Forrás: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_employment#Characteristics_of_jobs_in_tourism_industries

¹⁷ Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_employment#Characteristics_of_jobs_in_tourism_industries

terjedhet ki. Magában foglalná továbbá annak a lehetőségét is, hogy mind vállalatok, mind regionális hatóságok finanszírozásban részesüljenek a népegészségügyi protokolloknak való megfelelés érdekében, beleértve azokat a takarítással, védőeszközökkel, nyilvános terek átalakításával, valamint egészségügyi és orvosi kapacitásokkal kapcsolatos előírásokat, amelyeket a látogatók nagyobb számban történő fogadásához teljesíteni kell.

A turisztikai vállalkozások számára a népegészségügyi követelményekhez való alkalmazkodás céljából nyújtott támogatáson túlmenően uniós és nemzeti pénzügyi támogatást kell rendelkezésre bocsátani az ellenálló képesség megerősítésére irányuló további beruházások előmozdítása érdekében.

A válság által legsúlyosabban érintett régiók megsegítése érdekében a tagállamoknak átfogó helyreállítási stratégiákat kell kidolgozniuk az érintett régiók számára azokra az intelligens szakosodási és területi stratégiákra alapozva, amelyek megvalósítása a kohéziós politika keretében már jelenleg is folyik. Az ilyen stratégiáknak az első szakaszban arra kell irányulniuk, hogy a finanszírozáshoz jutás megkönnyítése révén támogatást nyújtsanak a turizmus ágazatában működő és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtó cégeknek műveleteik újraindításához. Ezt olyan intézkedésekkel kell ötvözni, amelyek célja az, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap forrásainak igénybevitelével előmozdítsák a digitalizációt, a fenntarthatóságot és a készségfejlesztésbe való beruházást, és ezáltal hozzájáruljanak a fenntartható turizmus és mobilitás, valamint a külső sokkhatásokkal szembeni ellenálló képesség fejlesztéséhez szükséges gazdasági diverzifikáció megvalósulásához.

Emellett a szóban forgó stratégiák keretében a meglévő kohéziós alapok egy részét olyan beruházásokra kell fordítani, amelyek a turisták bizalmának helyreállítására szolgálnak; példaként említhetők a nyilvános terek kezelésével, valamint az egészségügyi és biztonsági protokollok végrehajtásával kapcsolatos beruházások. A Bizottság gondoskodni fog róla, hogy a kohéziós programok következő generációjában a turizmustól nagy mértékben függő régiók célirányosabb támogatásban részesüljenek.

Ezenkívül ösztönözni fogja a régiókat arra, hogy működjenek együtt a turisztikai ökoszisztémák helyreállítását szolgáló intelligens megoldások kifejlesztése terén. A közelmúltbeli sikeres kísérletre támaszkodva a Bizottság új felhívást tesz közzé egy olyan régióközi turisztikai partnerség kialakítása érdekében, amelynek feladata a helyreállítást, valamint az innovatív, felelősségteljes és fenntartható turizmus új értékláncának létrehozását elősegítő új intelligens megoldások megosztása, tesztelése és megvalósítása lesz.

A Bizottság arra fogja ösztönözni a turizmus visszaesése által leginkább sújtott tagállamokat és régiókat, hogy használják ki a koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés által kínált lehetőségeket, és a kohéziós alapok folyamatban lévő átprogramozásának részeként nyújtsanak támogatást a turisztikai kkv-knak.

d) Vonzó, önkéntes alapon igénybe vehető utalványok: a vállalkozások és az ügyfelek is jól járnak

Az utazási és turisztikai ágazat legfőbb likviditási problémája abból adódik, hogy az új foglalások elmaradása a törlések miatt benyújtott visszatérítési igények példátlanul nagy

számával párosul. Az e területre alkalmazandó uniós szabályok egyértelművé tétele érdekében a Bizottság március 18-án elfogadta az utasok jogairól szóló uniós rendeletekre vonatkozó értelmező iránymutatásokat, március 19-én pedig informális iránymutatást adott ki a szervezett utazási formákról szóló irányelv alkalmazásáról.

A Bizottság a **Covid19-világjárvánnyal összefüggésben törölt utazási csomagok és szállítási szolgáltatások visszatérítésének alternatívájaként az utasok és az utazók részére felkínált utalványokról szóló ajánlásában**¹⁸ célul tűzte ki, hogy az utasoknak és az utazóknak felkínált utalványok a törölt utak esetében biztosított visszatérítések életképes és vonzó alternatívájává váljanak. Indokolt lenne, hogy a személyszállítási vállalkozások és az utazásszervezők egységes megközelítést alkalmazzanak, vonzó és megbízható választási lehetőséget kínálva az utasoknak és az utazóknak, hogy eldönthessék: az uniós jogban előírt törvényes joguknak megfelelően a készpénzbeni visszatérítést választják-e, vagy ehelyett utalványt is elfogadnak.

Annak érdekében, hogy az utasok és az utazók ösztönzést kapjanak arra, hogy elfogadják az utalványt a visszatérítés helyett, az utalványok tekintetében védelmet kell biztosítani a kibocsátó fizetésektelenné válásának esetére, és elő kell írni, hogy amennyiben az utalvány beváltására egy éven belül nem kerül sor, a megfelelő összeget vissza kell fizetni. Célszerű lenne továbbá, hogy az utazásszervezők bizonyos jellemzők összekapcsolásával vonzóbbá tegyék az utalványokat az utasok és az utazók számára. Például rugalmasan kellene kezelni az utalvánnyal igénybe vehető szolgáltatások körét és az utalványok átruházhatóságát. Ennek köszönhetően megnőne az utasok és az utazók bizalma az új foglalások iránt. A széles körben hozzáférhető, biztosítékkal fedezett utalványok költséghatékony megoldást kínálnának az utazásszervezők számára az utazók és az utasok kártalanítására.

A személyszállítási vállalkozásoknak és az utazásszervezőknek olyan, a bizottsági ajánlásban ismertetett jellemzőkkel rendelkező utalványokat kell felkínálniuk az utazóknak és az utasoknak, amelyek vonzó és megbízható alternatíváját jelentik a készpénz-visszatérítésnek. Az utalványok tekintetében védelmet kell biztosítani a személyszállítási vállalkozás, illetve az utazásszervező fizetésektelenné válásának esetére, és elő kell írni, hogy amennyiben az utalvány beváltására egy éven belül nem kerül sor, a megfelelő összeget vissza kell fizetni.

A fogyasztók és az utasok uniós és nemzeti szintű szervezeteinek arra kell ösztönözniük az utazókat és az utasokat, hogy a pénzbeni visszatérítés helyett fogadják el az olyan utalványokat, amelyek az említett ajánlásban ismertetett jellemzőkkel rendelkeznek.

A vállalkozások, a fogyasztók és az utasok uniós és nemzeti szintű szervezeteinek, valamint a tagállami hatóságoknak, ideértve ezek nemzeti végrehajtó szerveit is, hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy valamennyi érintett fél tájékoztatást kapjon a szóban forgó ajánlásról, és együtt kell működniük annak végrehajtásában.

e) A munkahelyek megmentése

Az Európai Szociális Alap a munkahelyek megőrzése érdekében támogatást biztosít a csökkentett munkaidős foglalkoztatáshoz. Ezenkívül a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszközre (SURE) vonatkozó

¹⁸ C(2020) 3125

kezdemenyezés 100 milliárd EUR erejéig pénzügyi segítséget nyújt a tagállamoknak a csökkentett munkaidős foglalkoztatás nemzeti rendszerei és olyan hasonló intézkedések kapcsán felmerülő költségek fedezéséhez, amelyek lehetővé teszik a vállalatok számára a munkahelyek megőrzését. Az ilyen közprogramok módot adnak a vállalkozásoknak arra, hogy csökkentsék a munkaórák számát, és egyúttal jövedelemtámogatásban részesítsék alkalmazottaikat.

Kiemelt feladatot jelent a munkájukat elvesztő alkalmazottak hozzásegítése ahhoz, hogy új állást találjanak. Ehhez olyan partnerségeket kell kialakítani a foglalkoztatási szolgálatok, a szociális partnerek és a vállalatok között, amelyek megkönnyítik az érintett munkavállalók új állásokba való gyors áthelyezését és átképzését. Kiemelt figyelmet kell fordítani a fiatalokra, és a támogatást ki kell terjeszteni az időnymunkásokra is.

Az ellenálló képesség növelése, továbbá a zöld és digitális átállás megvalósításához szükséges szakemberek jövőbeli hiányának megelőzése¹⁹ érdekében a tagállamoknak a nemzeti és az uniós alapok (például az Európai Szociális Alap, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az InvestEU és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap) igénybevételel bővíteniük kell a meglévő továbbképzési lehetőségek körét.

Uniós szinten a készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködés terve keretet biztosít a legfontosabb érdekelttek közötti stratégiai együttműködéshez abból a célból, hogy kielégíthetők legyenek a kiválasztott ágazatok – köztük a turizmus²⁰ – rövid és középtávú készségigényei. Az előkészületben lévő aktualizált készségfejlesztési program folytatni fogja az ágazati együttműködés támogatását a készségigények kezelése érdekében, a sikeres digitális és zöld átálláshoz szükséges készségeket helyezve a középpontba. A turizmussal kapcsolatos intelligens szakosodási stratégiát megvalósító régiók és a turizmus ágazatában működő európai klaszterek az Erasmus és az Interreg program támogatásával együttesen léphetnének fel e téren.

f) A helyi turizmus előmozdítása

Rövid távon a belföldi és az Unión belüli turizmus lesz a jellemző. 267 millió európai (a népesség 62 %-a) évente legalább egy szabadidős magánutat tesz, és az európaiak 78 %-a saját országában vagy egy másik uniós országban tölti szabadságát²¹.

A helyzetnek a kijárási korlátozások feloldása utáni kreatív kiaknázása útján a válság lehetőséget nyújt az európaiaknak arra, hogy megtapasztalják saját országuk vagy más uniós országok kulturális és természeti értékeinek sokféleségét, és az év minden szakában új élményekre tegyenek szert.

Számos európai régió és város nagy mértékben függ a **kulturális turizmustól**²². A technológia elősegítette a kulturális turizmus újraértelmezését a jelenlegi világjárvány idején azáltal, hogy új távlatokat nyitott az alkotói kifejezés terén, és kibővítette a

¹⁹ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/support-business/skills_hu

²⁰ <https://nexttourismgeneration.eu/>

²¹ Eurostat: People on the move. Statistics on mobility in Europe (Emberek mozgásban. Az Európán belüli mobilitásra vonatkozó statisztikák), 2019.

²² Az európai turizmus 40 %-át kitevő kulturális turizmus különösen nehéz helyzetben van, mivel a legtöbb kulturális eseményt – így például a vásárokat és a fesztiválokat – törölni kellett, és a kulturális intézmények, például a múzeumok zöme (92 %) bezárt.

közönség körét. A **part menti**²³, a **tengeri és a belvízi turizmus, valamint a vidéki turizmus**²⁴ számos uniós régióban jelen van, és innovatív, helyi szintre összpontosító turisztikai ajánlatok kidolgozása révén a szezonon kívül is alkalmat teremt üzleti és rekreációs tevékenységek folytatására. Új lehetőségek nyílnak az otthonunkhoz közelebbi rejtett vagy elfelejtett természeti és kulturális kincsek felfedezésére, valamint a helyben előállított termékek kóstolására. A 2021-es év javasolt témája a vasút európai éve; ennek keretében kiemelt figyelmet kaphatna ez a konkrét utazási mód és rajta keresztül az Unión belüli turizmus előmozdítása.

Azokban a tagállamokban, ahol **támogatói utalványok rendszerei** jöttek létre, az ügyfelek a tapasztalatok szerint szívesen támogatták kedvenc szállodáikat vagy éttermeiket. Az ilyen rendszerek kiterjeszthetők lennének a turizmushoz kapcsolódó – például a kulturális és szórakoztatóiparban tevékenykedő – egyéb vállalkozásokra is. A Bizottság rendelkezésre fog bocsátani egy informatikai portált a szóban forgó rendszerek bemutatása céljából. A portál összeköttetést teremt a szolgáltatásnyújtók és az ilyen rendszereket kínáló összes kezdeményezés és platform között. Segítségével a polgárok az EU-ban elérhető valamennyi kezdeményezést és ajánlatot megtalálhatják majd. Ezenkívül a Bizottság a tagállamokkal együttműködve támogatói utalványok rendszereinek létrehozására irányuló vállalkozások megtételére fogja felhívni a helyi turisztikai szervezeteket és a turisztikai ágazatban működő piaci szereplőket, többek között a kis és a nagy online platformokat (amelyeken keresztül számos turisztikai vállalkozás kapcsolatba kerül az ügyfeleivel), a hitelkártya-társaságokat és a fizetésirendszer-szolgáltatókat.

A Bizottság a tagállamokkal együttműködve szorgalmazni fogja a támogatói utalványok rendszereinek létrehozására irányuló vállalkozások megtételét, és létre fog hozni egy online platformot, hogy összeköttetést teremtsen az ilyen vállalkozásokat tevő szereplők és a turisztikai ágazatban szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások között.

A Bizottság a fenntartható kék gazdaságra vonatkozó stratégiai megközelítésének keretében elő fogja mozdítani a part menti és a tengeri turizmus fenntarthatóbb modelljére történő átállást. Ezenkívül a vidéki térségekben támogatni fogja az agrárturizmust mint fenntartható turisztikai modellt.

Júniustól tovább bővül az Európa digitális kulturális örökségének szentelt Europeana²⁵ platform turisztikai dimenziója azáltal, hogy a platform bemutat számos európai kulturális kincset és rejtett gyöngyszemet. A Cultural gems²⁶ elnevezésű kapcsolódó webes alkalmazás működésbe lépésével az év második felében újtára indul a kulturális szempontból érdekes helyek nagykövetségként fellépő polgárookra építő kampány, amelynek célja a közeli helyekre irányuló turizmus támogatása.

A Bizottság a tagállamokkal együttműködve a továbbiakban is törekedni fog az információmegosztás támogatására, és ezentúl is az európai tájak, kultúrák és élmények sokszínűségének felfedezésére ösztönzi az európaiakat, többek között „az intelligens turizmus európai fővárosa”²⁷ és a „kiemelt európai turisztikai célterületek” (EDEN)²⁸

²³ Az uniós turisztikai szálláshelyek több mint fele (51,7 %) a part menti területeken található, és az európaiak a vendégéjszakák 30 %-át tengerparti üdülőkben töltik.

²⁴ Az Eurostat adatai szerint 2018-ban az EU-27 turisztikai szálláshelyeinek (férőhelyszámban mért) kapacitásán belül 45 %-ot tett ki a vidéki térségekben található szálláshelyek aránya.

²⁵ <https://www.europeana.eu/>

²⁶ <https://culturalgems.jrc.ec.europa.eu/>

²⁷ <https://smarttourismcapital.eu/>. 2020-ban Göteborg és Málaga nyerte el az intelligens turizmus európai

IV. EGYÜTTMŰKÖDÉS

A turizmussal, a közlekedéssel és a határokkal kapcsolatos kérdéseket különböző szinteken – helyi, regionális, nemzeti és uniós hatókörben – külön kidolgozott és végrehajtott szakpolitikai keretek összetett együttese szabályozza. A városok és bizonyos esetekben a régiók turisztikai és közlekedési politikák széles skálája tekintetében illetékesek. A turisztikai ökoszisztéma sokféleségét jól tükrözi az ökoszisztéma irányítása, de ez egyben kihívásokkal is jár, mivel a különböző szinteken, koordinálatlanul végrehajtott szakpolitikai intézkedések semlegesíthetik vagy akár akadályozhatják is egymást.

Együttesen, továbbá helyi, regionális és nemzeti intézkedésekkel összekapcsolva e fellépések és az e csomagra vonatkozó iránymutatások várhatóan hozzá fognak járulni a turisztikai ökoszisztéma szilárd alapokra helyezéséhez. De ahhoz, hogy minden jól működjön, valódi együttműködésre van szükség egy sor, a turizmus szempontjából releváns szakpolitikai keret és szereplő viszonylatában:

- horizontálisan a helyi, a regionális és a nemzeti hatóságok között, valamint a Bizottsággal;
- vertikálisan a vámtisztviselők, a közlekedési szolgáltatók, a szálláshely-szolgáltatást nyújtók és az ökoszisztéma minden egyéb szereplője között, különösen a gyakorlati megvalósítás, az iránymutatások gyakorlatba való átültetése és végrehajtása érdekében.

Annak biztosítására, hogy bevált csatornákon keresztül, megfelelő módon és kellő időben koordinációra kerüljön sor az összes szereplő között, a Bizottság olyan koordinációs mechanizmusokat hoz létre, amelyek a meglévő válságkezelési rendszerrel való szoros egyeztetés mellett a Covid19-válsághoz kapcsolódó iránymutatások kidolgozásában részt vevő valamennyi ügynökséget és uniós szervet összekapcsolják egymással.

V. ÚJ TÁVLATOK – ÚTON A FENNTARTHATÓ JÖVŐ FELÉ

A gondok enyhítését célzó azonnali intézkedéseken túlmenően foglalkoznunk kell az uniós turizmus és közlekedés jövőjével is, és meg kell vizsgálnunk, hogy a válság tanulságait levonva és a vele összefüggő új trendekre és fogyasztói magatartásokra felkészülve miként tehetnénk az érintett ágazatokat reziliensebbé és fenntarthatóbbá.

Közös célul kell kitűznünk azt, hogy Európa az érték, a minőség, a fenntarthatóság és az innováció tekintetében egyaránt a világ első számú turisztikai célpontja maradjon. Ennek a jövőképnek kell meghatároznia a pénzügyi források felhasználását és a beruházásokat európai, nemzeti, regionális és helyi szinten.

---

fővárosa címet.

²⁸ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/destinations_hu.

Az említett új célkitűzés központi eleme a **fenntarthatóság**, amely mind az európai zöld megállapodás, mind az erős közösségek szempontjából elengedhetetlen. Törekednünk kell a megfizethető és fenntarthatóbb közlekedés biztosítására, az összeköttetések javítására, a turisztikai forgalom megbízható mérések és eszközök segítségével végzett intelligens irányításának előmozdítására, a turisztikai ajánlatok diverzifikálására és a szezonon kívüli lehetőségek gyarapítására, a turisztikai szakemberek fenntarthatósággal kapcsolatos készségeinek fejlesztésére, valamint Európa változatos tájainak és kulturális sokszínűségének előtérbe helyezésére; ugyanakkor – a fenntartható kék, illetve zöld gazdaságra vonatkozó stratégiai megközelítéssel összhangban – gondoskodnunk kell Európa szárazföldi és tengeri természeti tőkéjének megóvásáról és helyreállításáról. Az intézkedéseknek ki kell terjedniük a fenntartható turisztikai szálláshelyek támogatására is (olyan önkéntes rendszereken keresztül, mint az uniós ökocímkerendszer és a környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer). Az uniós szintű befektetési döntések meghozatalakor szem előtt kell tartani a fenntartható turizmus megvalósítására való törekvést, de ez csak a regionális és a helyi szereplők komoly elkötelezettségével párosulva vezethet eredményre.

A turizmusnak hasznára válhat a **digitális átállás** is, amelynek köszönhetően az utazási és a turisztikai forgalom kezelésére szolgáló új módszerek, valamint további lehetőségek és nagyobb választék áll majd rendelkezésre, és hatékonyabbá válik a szűkös erőforrások felhasználása. A nagy adathalmazok elemzése elősegítheti a turistaprofilok ágazati szegmensek szerinti megoszlásának feltérképezését és megosztását, valamint az utazási trendek és az utazói igények megismerését. Lehetővé teheti, hogy a turizmus azonnal reagáljon az ügyfelek igényeinek változásaira, és hozzájárulhat előrejelző modellezések készítéséhez. Végezetül a blokklánc-technológiai alkalmazása révén a turisztikai szolgáltatók rendelkezhetnek az ügyletekre vonatkozó valamennyi biztonságos információval.

A digitális eszközök emellett bizalomépítő intézkedésként is igénybe vehetők, abból a célból, hogy meggyőzzék az embereket az utazás és a turizmus biztonságos voltáról. Olyan intézkedésekről van szó, mint a digitális készségekbe való beruházás – ideértve a kiberbiztonság megteremtésére és a digitális innováció előmozdítására irányuló műveleteket is –, valamint a turisztikai vállalkozásoknak és szolgáltatóknak a meglévő helyi és regionális szintű adatterekkel való összekapcsolása (például az európai mobilitási adattér kapcsán folyó munka keretében). Ez különösen nagy jelentőséggel bír a vidéki, távoli területeken és a legkülső régiókban, ahol a turizmus széttagolt és nagy mértékben függ az információk, valamint a közlekedési és utazási lehetőségek rendelkezésre állásától.

Az említett átállás során különös figyelmet kell majd fordítani a kkv-kra. Ahogy azt a közelmúltban közzétett kkv-stratégiában bejelentette, a Bizottság a fenntarthatóság és a digitalizáció támogatása, valamint a helyi turisztikai vállalatok reziliensebbé és versenyképesebbé válásához való hozzájárulás érdekében együtt fog működni olyan európai hálózatokkal, mint az Enterprise Europe Network, az Európai Klaszterek Szövetsége és az Európai Digitális Innovációs Központok. Ehhez ágazatközi összeköttetésekre, interdiszciplináris tudásáramlásra, szorosabb kapcsolatokra és kapacitásépítésre van szükség a termék-, szolgáltatás- és folyamatinnovációk gyorsabb elterjedésének biztosítására. Ezek a hálózatok a turizmust más ágazatokkal is összekapcsolják annak érdekében, hogy felgyorsítsák az új megoldások elterjedését és előmozdítsák azokat a turisztikai ökoszisztémára irányuló ágazatközi beruházásokat, amelyek egyben az IKT, a megújuló energiák, az egészség- és élettudományok, az agrár-élelmiszeripar, illetve a tengeri, a kulturális és a kreatív ágazatok – köztük a médiaágazat

– területéhez is kapcsolódnak.

A jelenlegi helyzetben európai szinten összehangolt válaszra van szükség, amely rövid távon lehetővé teszi a válságból való kilábalást, hosszú távon pedig a helyreállítás irányítását és a közös kihívások kezelését.

Amint az egészségügyi körülmények lehetővé teszik, az Európai Bizottság európai turisztikai kongresszust szervez abból a célból, hogy az uniós intézmények, az ágazat, a régiók és a városok, valamint az érdekelt felek képviselői megvitassák az európai turizmus jövőjét, és közösen megkezdjék a fenntartható, innovatív és reziliens európai turisztikai ökoszisztéma 2050-ig megvalósítandó ütemtervének („Európai turisztikai menetrend 2050”) kidolgozását.